

● วัตถุประสงค์

วารสารมหาคุฬหาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาคุฬหาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวารสารวิชาการ ราย ๖ เดือน (ปีละ ๒ ฉบับ) คือ ฉบับที่ ๑ เดือน มกราคม-มิถุนายน, ฉบับที่ ๒ เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการและงานวิจัยด้านพระพุทธศาสนา เพื่อให้บริการทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคม เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อสนับสนุนให้เกิดวารสารทางวิชาการกลางของมหาวิทยาลัย ในการเผยแพร่บทความวิชาการ และบทความวิจัยแก่ผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนิสิต นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ ในขอบข่ายเนื้อหาสาขาวิชาสังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารมหาคุฬหาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาคุฬหาลงกรณราชวิทยาลัย จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมหาคุฬหาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาคุฬหาลงกรณราชวิทยาลัย อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิง ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร
- ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้รับการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย ๒ ท่านต่อบทความ
- ทรัพย์สินและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสารมหาคุฬหาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาคุฬหาลงกรณราชวิทยาลัย ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทรัพย์สินของความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ วารสารมหาคุฬหาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาคุฬหาลงกรณราชวิทยาลัย

● เจ้าของ

กองวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานอธิการบดี ห้อง ๓๐๕ เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ถนนพลโยธิน ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกเกด จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทรศัพท์ ๐๓๕ ๒๔๘๐๐๐ ต่อ ๘๗๗๓, โทรสาร ๐๓๕ ๒๔๘๐๑๓

www.jma.mcu.ac.th

● ที่ปรึกษาวารสารมหาจุฬาราชการ

พระพรหมบัณฑิต, ศาสตราจารย์ ดร.

อธิการบดี

พระราชปริยัติกวี, ศาสตราจารย์ ดร.

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

พระราชปริยัติมุนี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

คณบดีคณะพุทธศาสตร์

พระครูโสภณพุทธศาสตร์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

คณบดีคณะครุศาสตร์

พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินโน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

พระครูปริยัติกิตติธำรง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

● บรรณาธิการ

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รองศาสตราจารย์ ดร.

● หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายสุชนา ศิริธัญญ์

● กองบรรณาธิการ :

พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ พรหมเลิศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ดร.วีรชาติ นิมนอนงค์

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ดร.อุทัย สติมัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ดร.วันชัย สุขตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

นายสุภฐาน สุตาจันทร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสารมหาวิทยาลัย (Peer Review)

สาขาวิชา ศาสนา, ปรัชญา, พระพุทธศาสนา, ครุศาสตร์, มนุษยศาสตร์, สังคมศาสตร์

■ ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

พระราชปรีดีทิพย์, ศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รองศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระราชปรีดีมณี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังษี สุหนต์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เริงชัย หมั่นชนะ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร สุธะใจ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระกาญจน์ กนกกมลเสศ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภษร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐ์ ศรีดี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

■ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ พิเศษ อติศักดิ์ ทองบุญ	ราชบัณฑิต
ศาสตราจารย์ ดร.วัชรระ งามจิตรเจริญ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนียง เลื่อมใส	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา จันทรแก้ว	มหาวิทยาลัยบูรพา

(๔)

รองศาสตราจารย์ ดร.วิษชุดา หนูวิไล
รองศาสตราจารย์ ดร.เมธาวี อุดมธรรมานุภาพ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน
รองศาสตราจารย์ ดร.สนธิ สัตโยภาส
รองศาสตราจารย์ ดร.เสริมศรี ไชยศรี
รองศาสตราจารย์ สยาม คำปรีดา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักสัตย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินี ณ นคร
ดร.วีรชาติ นิมนงค์
ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตระ
ดร.มารุต พัฒนา
ดร.วันชัย สุขตาม
ดร.ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

● ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พิธีจัญอักษร

พระมหาเอกลักษณ์ จิตตเทโว
นายสุภูฐาน สุดาจันทร์
นายธานี สุวรรณประทีป
นายสุรัตน์ คำโสภา

งานสมาชิก

นายสุภูฐาน สุดาจันทร์

บันทึกข้อมูล

นายจิระศักดิ์ ธารสุขกระจำง

นายสินชัย วงษ์จำนงค์
นางสาวสุจิตรา ขวดรัมย์
นายสันทนต์ จันทร์ทาทอง

งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

นายณพดล เพ็ญประชุม

- **นิติกร**

นายรัชชัย แยมปัว

- **ภาพ/ศิลปะ**

พระมหาสุระศักดิ์ ชีรวโส

- **ออกแบบปก**

นางสาวจุฬารัตน์ วิชานาดี

- **จัดรูปเล่ม**

นายสมบุญรณ์ เฟ่งพิศ

- **พิมพ์ที่**

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ ๑๑- ๑๗ แขวงบรมมหาราชวัง

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐๒ ๖๒๓ ๕๖๒๔ โทรสาร ๐๒ ๖๒๓ ๕๖๒๓

- **จำนวนที่ตีพิมพ์ ๕๐๐ เล่ม**

วารสารมหาจุฬาริชาการ
เป็นสมาชิกเครือข่ายวารสารวิชาการ
ด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (JSH)

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาจุฬาริชาการ ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๐ ได้รับรวบรวมบทความวิชาการของผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยรวมถึงคณาจารย์ต่างสถาบัน ร่วมส่งบทความทางวิชาการมาร่วมตีพิมพ์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ทำให้มีโอกาสดูได้ศึกษาพุทธธรรมและการนำไปประยุกต์กับศาสตร์สมัยใหม่ รวมถึงได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา อันเป็นการบริการวิชาการแก่สังคม

ในครั้งนี้องค์บรรณาธิการและคณะทำงานฝ่ายจัดทำวารสารมหาจุฬาริชาการ ได้รับเกียรติจากผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์และนิสิตของมหาวิทยาลัย คณาจารย์ต่างสถาบัน ได้ส่งบทความวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์เผยแพร่ ประกอบด้วยบทความทางวิชาการ เนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและปรัชญาพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และบทความวิจัย รวมทั้งสิ้น ๑๔ บทความ โดยมีเนื้อหาภาคภาษาไทย ๑๓ บทความ และภาคภาษาอังกฤษ ๑ บทความ ซึ่งรายละเอียดบทความต่างๆ ของบรรณาธิการ ได้กล่าวถึงเนื้อหาของแต่ละบทความโดยสรุปภายในเล่ม ดังนี้

บทความที่ ๑ เรื่อง **“ศึกษาวิเคราะห์ความหมายของคำโลกธาตุทางพระพุทธศาสนาเปรียบเทียบกับคำเอกภพตามแนวคิดของนักดาราศาสตร์”** โดย ศาสตราจารย์พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญ ได้วิเคราะห์ความหมายของคำโลกธาตุที่พระพุทธเจ้าทรงจำแนกไว้ ๓ ขนาด คือ สหสสีโลกธาตุ (โลกธาตุขนาดเล็ก) ทวิสหสสีโลกธาตุ (โลกธาตุขนาดกลาง) และตีสหสสีโลกธาตุ (โลกธาตุขนาดใหญ่) พระพุทธองค์ทรงอธิบายไว้ว่า ๑ จักรวาลมีเนื้อที่เท่ากับพื้นที่ที่ดวงจันทร์ ๑ ดวงอาทิตย์ ๑ ดวง โคจรส่องแสงให้สว่างรุ่งโรจน์ได้ทั่วทุกทิศ เช่น ระบบสุริยจักรวาล รวมทั้งยังมีการเปรียบเทียบระหว่างโลกธาตุ กับเอกภพตามแนวคิดของนักดาราศาสตร์

บทความที่ ๒ เรื่อง **“มังคลัตถทีปนี : แนวทางการดำรงอยู่แห่งชีวิตที่ยั่งยืน”** โดย รศ.ดร. สมิตธิพล เนตรนิมิตร ได้อธิบายในสาระสำคัญเกี่ยวกับคัมภีร์มังคลัตถทีปนี เป็นหนังสือที่โดดเด่นเล่มหนึ่งในพระพุทธศาสนา ที่แสดงหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวัน พระสิริมงคลอาจารย์นักปราชญ์แห่งล้านนาไทย แต่งหนังสือนี้ เมื่อ พ.ศ.๒๐๖๐ เพื่อขยายความอรรถกถาามงคสูตร แห่งสุตตนิบาต อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา และคำของเกจิอาจารย์จากเดิมที่มีเนื้อหาเล็กน้อยให้มีเนื้อหาพิสดาร โดยแสดงให้เห็นว่าทางเดินที่มีความบุญ ยั่งยืนและเป็นมาตรฐานที่เรียกว่า “มงคล” เริ่มมงคลข้อแรก คือไม่คบคนพาล และมงคลข้อสุดท้าย คือ จิตเกษม โดยยืนยันว่า ชีวิตที่ยั่งยืนและชีวิตที่มีมาตรฐานจะต้องมีทั้งโลกียธรรมทั้งโลกุตตรธรรมควบคู่กัน

บทความที่ ๓ เรื่อง “คำอวยพร : ธรรมเนียมกับสังคมนิยม” โดย ผศ.ดร.ธีระพงษ์ มีไธสงค์ และ รศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงภักดิ์ มีสาระสำคัญที่อธิบายคำอวยพรตามหลักธรรมเนียมและสังคมนิยม เมื่อวิเคราะห์คำอวยพร ทำให้ทราบว่า คำอวยพรจะสำเร็จผลเป็นความสุขได้จะต้องประกอบด้วย เจตนาดีเป็นที่ตั้ง ส่วนคำอวยพรที่เป็นไปตามการกำหนดของสังคม ผู้คนในสังคมจะต้องมีสติคือการ ไตร่ตรอง ไคร่ครวญ และพิจารณาคำอวยพรให้ถ่องแท้ก่อนแล้ว จึงค่อยทำตามและพูดตาม หากปฏิบัติ ได้อย่างนี้ คำอวยพรจึงจะก่อประโยชน์แก่ผู้ให้พรและผู้รับพร

บทความที่ ๔ เรื่อง “ทักษะการบริหารมนุษยสัมพันธ์ตามแนวพุทธ” โดย รศ.ดร.อำนาจ เดชชัยศรี, รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย อธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับทักษะการบริหารมนุษยสัมพันธ์ ตามแนวพุทธ ซึ่งเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญต่อระบบการบริหารการศึกษา เพราะเป็นคุณลักษณะ ที่บ่งบอกความเป็นตัวตนของนักบริหาร หลักธรรมในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ หลักธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความ มีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนามีหลายหมวด เช่น หลักสังคหวัตถุ ธรรม ๔ ธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคน ประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี เป็นคุณธรรมประจำใจและ ควรให้เกิดมีขึ้นในใจตนอย่างสม่ำเสมอ

บทความวิจัยที่ ๕ เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดย รศ.ดร.เดชชาติ ตีรทรัพย์ และคณะ มีสาระสำคัญ กล่าวถึงประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ความเชื่อ รูปแบบและพฤติกรรมการปฏิบัติในประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พระสงฆ์และ นักวิชาการผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับพระธาตุเจดีย์ และประชาชนที่มาเข้าร่วมประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ผลของการศึกษาวิจัย พบว่า ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ เป็นงานประเพณีสำคัญของชาวจังหวัด นครศรีธรรมราช โดยแต่เดิมจะจัดให้มีขึ้นปีละ ๒ ครั้ง คือ ในวันเพ็ญเดือน ๓ (คือวันมาฆบูชา) ครั้งหนึ่ง และในวันเพ็ญเดือน ๖ (คือวันวิสาขบูชา) อีกครั้งหนึ่ง ปัจจุบันเหลือเพียง ๑ ครั้ง คือในวันเพ็ญเดือน ๓ (คือ วันมาฆบูชา) ประชาชนชาวนครศรีธรรมราช ได้ร่วมกันบริจาคทรัพย์เพื่อนำไปซื้อผ้ามาเย็บต่อกัน ให้เป็นแถวยาว จากนั้นก็จะแห่ไปวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารนำผ้าไปพันรอบฐานองค์พระบรมธาตุ เจดีย์ เพื่อเป็นการสักการบูชา พร้อมทั้งกล่าวถึงประวัติความเป็นมาประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุอย่างน่าสนใจ อันแสดงถึงพลังศรัทธาของชาวพุทธ และมีข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

บทความวิจัยที่ ๖ เรื่อง “กระบวนการสร้างสาธารณโภคีธรรมขององค์กรพุทธศาสนาในประเทศไทย” โดย พระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวิพัฒน์, ผศ.ดร. และพระสุภาพร เตชธโร มีสาระสำคัญกล่าวถึงหลักสาธารณโภคีธรรมในพระพุทธศาสนา คือ หลักของการแบ่งปัน ช่วยเหลือ เกลี้ยเจือจาน ให้ได้ใช้สอยร่วมกัน โดยมีแนวคิดความเป็นมาจากหลักธรรมหนึ่งซึ่งอยู่ในหลักสาราณียธรรม ๖ เพื่อนำมาพัฒนาใช้จนเกิดเป็นระบบแบบแผนหรือวิถีชีวิต ให้มีคุณลักษณะพึ่งตนเองได้ ในทางพุทธศาสนาพบว่า การแบ่งปันช่วยเหลือแบ่งออกได้ ๒ ชนิดคือ ๑. สิ่งของที่เป็นปัจจัย ๔ (อามิสทาน) ๒. สิ่งของที่เป็นศิลปวิทยาการ(ธรรมทาน) อีกทั้งยังกล่าวถึงกระบวนการสร้างสาธารณโภคีธรรมขององค์กรพุทธศาสนาในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ๓ แห่ง คือ (๑) ศูนย์อบรมคุณธรรมจริยธรรมดงวังอ้อ (๒) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนพลาญข่อย (๓) ศูนย์ยุวพุทธิกสมาคมจังหวัดอุบลราชธานี ผลการใช้หลักสาธารณโภคีธรรม พบว่ากลุ่มองค์กรพุทธ สามารถนำไปปรับประยุกต์ช่วยเหลือได้ใน ๓ ด้าน คือ ๑) การรักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพ ๒) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๓) การศึกษาสงเคราะห์

บทความที่ ๗ เรื่อง “อุปสรรคที่สำคัญในชีวิต” โดย ผศ.รวีโรจน์ ศรีคำภา อธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับชีวิตย่อมมีอุปสรรคหรือเป็นทุกข์ อุปสรรคที่สำคัญคือ ๑. อบายมุข ๒. การเป็นหนี้ ๓. ความตระหนี่ ๔. ความกลัว ๕. ความเจ็บป่วย ๖. ความประมาท เมื่อเข้าใจเช่นนี้จะได้วางแผนชีวิตเพื่อเผชิญกับอุปสรรคพร้อมทั้งการสร้างกำลังใจและแรงบันดาลใจในการต่อสู้กับอุปสรรคเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม ควรตระหนักอยู่เสมอว่า ทุกสิ่งทุกอย่างมันพร้อมที่จะแปรผัน เพราะฉะนั้น จะต้องเตรียมตัวให้พร้อมเสมอสำหรับความผันผวนปรวนแปร ควรใช้สติสัมปชัญญะในการดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาทในสิ่งที่ทำในคำที่พูดอยู่เป็นนิตย์

บทความวิจัยที่ ๘ เรื่อง “ถอดบทเรียนการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พื้นที่ตำบลในเมือง อำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น” โดย ผศ.ดร.ศิวัช ศรีโกคางกุล, อาจารย์ยุทธศาสตร์ หน่อแก้ว มีสาระสำคัญกล่าวถึงความยากจนเป็นปัญหาสำคัญที่สังคมไทยประสบพบเจอมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งมีอัตราของคความยากจนโดยเฉลี่ยปรากฏชัดมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ จึงได้จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” ขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนและศึกษาลักษณะของอิทธิพลที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พื้นที่ตำบลในเมือง อำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น ซึ่งใช้

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการต่างๆ การลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก และสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมพร้อมกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ และสรุปว่า การสร้างมนต์และความเชื่อมั่นในโครงการของผู้บริหารท้องถิ่นและผู้นำชุมชน มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้กับภาคส่วนต่างๆ รวมถึงภาคประชาชน ได้ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ และผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ จะมีความสามารถนำประชาชน กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ หลุดพ้นจากปัญหาความยากจนได้

บทความที่ ๙ เรื่อง “แนวคิดเรื่องทางสายกลางของขงจื๊อ” โดย ผศ.กฤต ศรียะอาจ มีสาระสำคัญหลักคำสอนเรื่องทางสายกลางของขงจื๊อ ผลของการศึกษาพบว่า ทางสายกลางของขงจื๊อ เพ่งเอาสภาพของจิตที่สามารถดำรงอยู่ในภาวะเป็นปกติ แม้จะถูกสภาพแวดล้อมทั้งฝ่ายดีและฝ่ายไม่ดีเข้ามา กระแทก หรือรบกวน แต่จิตไม่แสดงอาการผิดปกติออกมาให้เห็น ยังสามารถรักษาดุลยภาพไว้ได้อย่างสม่ำเสมอ ทำให้สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ดังนั้น ความเป็นทางสายกลางของขงจื๊อจึงมีลักษณะเป็นผลมากกว่าเป็นเหตุ และเป็นหลักทางสายกลาง ระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือทางสายกลางระหว่างสังคมในสังคม

บทความที่ ๑๐ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเยียวยาทางจิตใจตามวิถีพุทธของสตรีผู้ประสบความสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก” โดย ดร.ณิ ร่ำรวย และ ผศ.สุชน ประวัติดี มีสาระสำคัญกล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวกับสตรี ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตน หลักธรรมที่ส่งเสริมต่อการเยียวยาสตรี ผู้ประสบความสูญเสีย และการเยียวยาแนวพุทธ รวมถึงการหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเยียวยาและพัฒนาจิตใจมนุษย์ เช่น การเชื่อสมาน การพิจารณาแยกและการเข้าใจเห็นจริง แล้วสรุปลงว่า หลักพุทธธรรม จะทำให้สตรีผู้ประสบความสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก สามารถเข้าใจถึงสภาวะทางจิตและพฤติกรรมของมนุษย์อันเป็นสภาวะที่ละเอียดอ่อนและลึกซึ้งได้นั้น ควรใช้วิธีการศึกษาจิตใจ และพฤติกรรมของมนุษย์แบบองค์รวม เพื่อที่จะศึกษาที่มองเรื่องจิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ว่ามีใช้เกิดมาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเพียงสาเหตุเดียว แต่ควรมองในแง่ที่ว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งหมดเป็นไปในลักษณะที่มีความสัมพันธ์กัน และมีผลกระทบซึ่งกันและกัน

บทความที่ ๑๑ เรื่อง “หลักรัฐศาสตร์ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก : ประชาธิปไตย” โดย ดร.ไพรัช พันขมิญ มีสาระสำคัญกล่าวถึงรัฐศาสตร์เป็นสาขาวิชาหนึ่งของสังคมศาสตร์ ที่มุ่งศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์ที่รวมกันอยู่ในสังคมซึ่งยังไม่สามารถจะวางหลักการที่แน่นอนว่ามีวิธีใดบ้างที่จะได้รูปการปกครองที่ดีที่สุด แต่ก็ยอมรับระบอบประชาธิปไตยว่าเป็นการปกครองที่ดีที่สุด หลักการ

ของประชาธิปไตยที่มีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก ซึ่งปฐมบทแห่งประชาธิปไตยอย่างแท้จริงก็คือ โอวาทปาติโมกข์ ถือว่าเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา คือ หลักการ ๓ อุดมการณ์ ๔ และวิธีการ ๖ นอกจากนี้ยังมีหลักอริปไตย ๓ ความเป็นใหญ่ ๓ ประการ ได้แก่ อัตตาธิปไตย คือ การถือตนเป็นใหญ่ โลกาธิปไตย การถือโลกเป็นใหญ่ และ ธรรมาธิปไตย การถือธรรมเป็นใหญ่ เป็นหลักการปกครองแล้วยังกล่าวถึงสังฆาธิปไตย คือ หลักการที่คณะสงฆ์เป็นใหญ่ซึ่งเทียบเคียงได้กับ หลักการแห่งประชาธิปไตย แล้วสรุปว่า พระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่สอนให้มีแต่ความสุภาพอ่อนโยน ให้เกียรติทุกคนอย่างเสมอภาคกัน โดยไม่มีการบังคับขู่เข็ญและอ้อนวอนใครให้มาเคารพนับถือ เป็นเพียงแต่เชื้อเชิญให้มาศึกษา

บทความที่ ๑๒ เรื่อง “ประวัติศาสตร์อักษรธรรมล้านนาที่สัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน” โดย บัณฑิตกา จารุมา มีสาระสำคัญกล่าวถึงอักษรธรรมล้านนา เป็นสัญลักษณ์ของความเจริญทางอารยธรรมของอาณาจักรล้านนาสมัยโบราณ ได้รับความเคารพนับถือว่าเป็นอักษรศักดิ์สิทธิ์เพราะมีบทบาทสำคัญในฐานะสื่อบันทึกเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา โดยอักษรธรรมล้านนานี้ จะพบในจารึก คัมภีร์ใบลาน และฐานพระพุทธรูปใน ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนบน ในอดีตอักษรธรรมล้านนาถูกใช้อย่างแพร่หลายทั้งฝ่ายศาสนจักรและอาณาจักร รูปแบบของอักษรมีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง เพราะได้รับอิทธิพลจากภาษาต่างๆ ที่เข้าสู่อาณาจักรล้านนาตามการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ยุคทองที่อักษรธรรมล้านนาเฟื่องฟูที่สุด คือ ยุคพระเจ้าติโลกราชที่ใช้อักษรธรรมล้านนาบันทึกการทำสังคายนาพระไตรปิฎก ปัจจุบันอักษรธรรมล้านนาได้รับความนิยมน้อยลงลดบทบาทเป็นเพียง “อักษรล้านนาไทย” หรือ “ตัวเมือง” ที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน

บทความที่ ๑๓ เรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วม” โดย ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ, รศ.ดร.อินทาศิริวรรณ มีสาระสำคัญกล่าวถึงการใช้บุคคลผู้บริหารใช้การจูงใจให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานหรือบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ เพื่อการพัฒนาที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผลให้ทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน อันจะนำไปสู่เป้าหมายที่ประสงค์ขององค์กร แล้วสรุปว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรเน้นการทำงานเป็นทีม อาศัยหลักการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวิเคราะห์ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมวางแผน ตามกระบวนการมีส่วนร่วมของทฤษฎี ๔ ขั้นตอน คือ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมในการประเมินผล และมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

Article I “Thai Culture That Asian Students Should Know” By Assoc.Prof. Nilratana Klinchan. The authors proposed that : The objective of this article is to know Thai culture that ASIAN students should know. Thai culture concerned with custom, religion, language and environments. The ASIAN students who have been studying in Mahachulalongornrajavidyalaya University have effected on daily life toward Thai culture. What is the problem that ASIAN students should know. Generally Thai teachers should know inter-cultures such as languages, belief and tradition and communication of cultural languages and the ASIAN students must know Thai culture and they have improved themselves on environments and Thai culture.

สำหรับรายละเอียดบทความทั้งหมดนี้ ผู้ใคร่ต่อการศึกษา สามารถค้นหาได้จากบทความดังกล่าว ในวารสารเล่มนี้ และพบกันอีกในวารสารมหาจุฬาริชาการ ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐

(พระมหาพรชชา ฐมมหาโส, รศ.ดร.)

บรรณาธิการ

วารสารมหาจุฬาริชาการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	(๖)
ศึกษาวิเคราะห์ความหมายของคำโลกธาตุทางพระพุทธศาสนาเปรียบเทียบกับคำเอกภพ ตามแนวคิดของนักดาราศาสตร์	
ศ.พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญ	๑
มังคลัตถปิณี : แนวทางการดำรงอยู่แห่งชีวิตที่ยั่งยืน	
รศ.ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร	๑๗
คำอวยพร : ธรรมเนียมกับสังคมนิยม	
ผศ.ดร.ธีระพงษ์ มีไธสงค์ และ รศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงภักดิ์	๓๓
ทักษะการบริหารมนุษยสัมพันธ์ตามแนวพุทธ	
รศ.ดร.อำนวย เดชชัยศรี และ รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย	๔๘
การศึกษาวิเคราะห์ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช	
รศ.ดร.เดชชาติ ตริ์ทรัพย์ และคณะ	๖๕
กระบวนการสร้างสาธารณโภคีธรรมขององค์กรพุทธศาสนาในประเทศไทย	
พระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวิฑูโน, ผศ.ดร. และพระสุภาพร เตชธโร	๗๖
อุปสรรคที่สำคัญในชีวิต	
ผศ.รวีโรจน์ ศรีคำภา	๘๘
ถอดบทเรียนการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนตามแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง พื้นที่ตำบลในเมือง อำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น	
ผศ.ดร.ศิวัช ศรีโสภากุล, อาจารย์ยุทธศาสตร์ หน่อแก้ว	๑๐๗
แนวคิดเรื่องทางสายกลางของขงจื้อ	
ผศ.กฤต ศรียะอาจ	๑๒๘
การพัฒนารูปแบบการเยียวยาทางจิตใจตามวิถีพุทธของสตรีผู้ประสบความสูญเสีย บุคคลอันเป็นที่รัก	
ดรุณี ร่ำรวย และ ผศ.สุชน ประวัตินี้	๑๓๖

หลักรัฐศาสตร์ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก : ประชาธิปไตย

ดร.ไพรัช พันชมภู

๑๔๙

ประวัติศาสตร์อักษรธรรมล้านนาที่สัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

บัณฑิตกา จารุมา

๑๖๘

การบริหารแบบมีส่วนร่วม

ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ, รศ.ดร.อินตา ศิริวรรณ

๑๗๖

Thai Culture That Asian Studenes Should Know

Assoc.Prof.Nilratana Klinchan

๑๘๘

วิพากษ์หนังสือ “หลักการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาเบื้องต้น”

๒๐๔

สุชญา ศิริธัญญกร

ภาคผนวก

- คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

๒๑๐

- แบบฟอร์มการส่งต้นฉบับเพื่อพิจารณาลงในวารสารมหาจุฬาลงการ

๒๑๖

- หลักเกณฑ์ในการลงตีพิมพ์ต้นฉบับของวารสารมหาจุฬาลงการ

๒๑๘

- ขั้นตอนการดำเนินงานของวารสารมหาจุฬาลงการ

๒๑๙

